

нѣкотъръ въ свидѣтельство-то на зрѣніе-то, на осозаніе-то и слуха? Тука, слѣдов., бѣль другъ неопровергъмъ фактъ, въ кой-то даже най-голѣмътъ скептици са не сжмиѣвали и кой-то лѣжалъ въ основаніе-то на всички усилия за разрѣшеніе на задача-та, коя-то сега разглѣждамы.

Съ пълно знаніе и оцѣненіе на тѣзи фактове, ний смы готовы да начнемъ едно изслѣданіе върху вървежа на Астрономія-та дору до онова врѣме, кога-то всичкия-ть мракъ са разсѣялъ прѣдъ зора-та на дена, кой-то никога нѣма да са свирши. Първи-тѣ грыцки философи, кои-то по природа-та си малко были способни за строго и трудно наблюденіе, прѣдъ-почитали повече въ пажестество да събираятъ готова-та мѫдростъ, коя-то са хранила въ храмове-тѣ и у жрецы-тѣ на Египетъ и Индія. Като са завръщали на отечество-то си, тѣ създавали теоріи на събранны-тѣ фактове и распространявали ученія, кои-то сѫ намѣрвали подпорка само въ мечтателни и благовидни умствованія. Тѣй ный виждамы, че Питагоръ смѣялся велики-тѣ открытия на дрѣвность-та съ най-неопрѣдѣленни и не сѫдущи теоріи. Ако нѣкога тукъ-тамъ блѣщукатъ искрицы отъ истина прѣзъ мракъ-ть на негово-то ученіе, то тѣ са показватъ само като щастливи досѣщанія. Неговы-тѣ поглѣди не са поддържали отъ никакви основни доказателства, и бѣрже са забравили. Казватъ, че този философъ турялъ сънце-то въ центра на своя-та планетна система, и проповѣдавъ, че земя-та са обръща около това свѣтило по орбита. Но за потвърденіе на това смѣло догажданіе за единственъ доводъ служилъ огънъ, кой-то съставлявалъ сънце-то и, по негово мнѣніе кой-то му прѣдавалъ по-голѣмо достойнство прѣдъ земя-та, поради кое-то, това свѣтило и трѣбало бѣло да държи по-почетно място т. е. въ центра. За това не е чудно, че Хипархъ и Птоломей, истинни-тѣ Грыцки астрономы, отхвърлили ученіе-то, кое-то са облѣгало на таквизи пусты и безсмыслени доказателства. Никетасъ, послѣдователъ на Питагора, казватъ, че отишель по-далечъ отъ своя учителъ и приемалъ, че обръщаніе-то на небе-то бѣло видимо и са произвождало отъ дѣйствително-то въртѣніе на земя-та около сеъ, веднаждъ въ двадесѧти и четири часа. Това извѣнрѣдно и почти пророческо прѣдположеніе, за нещастіе не бѣло потвърдено отъ никакви основни доказателства, и за това то са сматряло като пуста мечта, и скоро са забравило.

Множество философи — теоретици, кои-то дълго врѣме пълнили школы-тѣ на Гърція, малко съдѣстновали за ползы-тѣ на наука-та и повече-то отклонявали ума отъ настоящия пажъ на изслѣданія-та, кой-то единъ само можалъ да приведе къмъ истинни резултаты. Най-послѣ явиль са единъ философъ, кой-то пакъ искаралъ изслѣданіе-то на вѣренъ пажъ. Ипархъ, като напустналъ всички празни усилия, кои-то си полагали за поясненіе на небесны-тѣ явленія, прѣдалъ са на усърдни, непрѣкъснати и точни наблюденія. Той захваналъ отъ движенія-та на сънце-то по еклиптика-та. Съ помощъ-та на прѣкрасно направени бронзови крѣгове, той мѣрилъ катадневни-тѣ движения на сънце-то прѣзъ цѣла година. Той подтвърдилъ открытия-та на дрѣвни-тѣ за неправилно-то или неравномѣрно движение на това свѣтило, и опрѣдѣлилъ онъзи точка на сънчовата орбита, дѣто то са движало съ най-голѣма скоростъ. Година слѣдъ година, този прѣдаденъ на труда астрономъ слѣдилъ сънце-то, до като най-послѣ